

Evangelium pokoje

Texty na tento týden

Ef 6,10–20

Základní verš

„Stůjte tedy, opásáni kolem beder pravdou, obrnění pancířem spravedlnosti, obuti k pohotové službě evangeliumu pokoje a vždycky se štítem víry, jímž byste uhasili všechny ohnivé střely toho Zlého. Přijměte také, přilbu spasení a, meč Ducha, jímž je slovo Boží.“ (Ef 6,14–17)

John Bunyan (1628–1688) byl anglický křesťanský spisovatel a baptistický kazatel, který se pro svou víru dostal i do vězení. Tam napsal své nejznámější dílo, alegorický román s názvem *Poutníkova cesta*. V jedné části se hlavní postava, Křesťan (Kristián), dostává do palácové zbrojnice. Tam „mu ukázali všechnu možnou výzbroj, kterou Pán poutníkům poskytl – meč, štít, helmu, náprsní krunýř, ustavičnou modlitbu a boty, které se nikdy neprošoupou. A bylo zde té výzbroje tolik, že by tím bylo možné vybavit pro službu Pánu tolik mužů, kolik je na nebi hvězd“. (BUNYAN, John. *Poutníkova cesta: z tohoto světa do světa budoucího*. Jindřichův Hradec: Stefanos, 2017, s. 68.69.) Dříve než Křesťan z paláce odešel, zavedli ho opět do zbrojnice, kde ho „od hlavy k patě oblékli do neprůstřelného brnění pro případ, že by na něj cestou někdo zaútočil“ (s. 71).

Bunyanova kniha z roku 1678 v některých ohledech připomíná dokument napsaný asi 1600 let předtím a v mnohém se jím inspiruje. Také apoštol Pavel napsal svůj dopis Efezským ve vězení. Nadšený misionář si v něm představuje církev jako velkou armádu, která navštěvuje Boží zbrojnicí, kde je pro každého přichystána Boží *panoplia*, což je řecký výraz pro kompletní výzbroj „od hlavy k patě“. Boží zbrojnice má dostatek nejlepších zbraní, aby každý voják v jeho armádě, který začne usilovat o pokoj v jeho jménu, mohl být oblečen do té nejlepší výzbroje.

Osнова lekce

V této lekci se už podruhé zaměříme na pasáž Ef 6,10–20, která pojednává o „duchovním boji“ Ježíšových následovníků. Tentokrát bude pozornost zaměřena více na nutnou „výzbroj“ do tohoto boje, jehož cílem je obnovení pokoje a míru.

- Ef 6,10–13: Boj proti zlu je týmová záležitost (neděle)
- Ef 6,14–17: Křesťanská „výzbroj“ (pondělí až středa)
  - Ef 6,14: Opasek a pancíř (pondělí)
  - Ef 6,15: Obuv (úterý)
  - Ef 6,16.17: Štít, přilba a meč (středa)
- Ef 6,18–20: Význam modlitby v duchovním boji (čtvrtek)

CÍRKEV JAKO SJEDNOCENÁ ARMÁDA

¹⁰A tak, bratří, svou sílu hledejte u Pána, v jeho veliké moci. ¹¹Oblečte plnou Boží zbroj, abyste mohli odolat ďáblovým svodům. ¹²Nevedeme svůj boj proti lidským nepřátelům, ale proti mocnostem, silám a všemu, co ovládá tento věk tmy, proti nadzemským duchům zla. ¹³Proto vezměte na sebe plnou Boží zbroj, abyste se mohli v den zlý postavit na odpor, všechno překonat a obstát. (Ef 6,10–13)

Osobní studium

Přečti si znovu text Ef 6,10–20. Co Pavel říká o typu války, ve které je církev povolána „bojovat“? Zobrazuje Pavel jen duchovní boj jednotlivého věřícího proti zlu, nebo i zapojení církve jako společenství v tomto zápase?

Vítězství v řeckých a římských bitvách záviselo na spolupráci vojáků ve vojenské jednotce a zejména na jejich vzájemné podpoře v ohni boje. Individualismus byl v bitvě považován za vlastnost barbarských bojovníků, která je odsoudila k jisté porážce.

Existují důležité důvody pro podporu myšlenky, že se Pavel v Ef 6,10–20 zabývá především společným bojem církve proti zlu. Zde jsou některé důvody: (1) Tato pasáž je vyvrcholením dopisu, ve kterém je církev hlavním tématem. Bylo by tedy zvláštní, kdyby Pavel zakončil svůj dopis obrázkem osamělého křesťana, který bojuje proti nepřátelům. (2) Na konci této části Pavel vyzdvihuje vztah mezi věřícími v křesťanském společenství při výzvě k modlitbě

„za všechny bratry“ (Ef 6,18). (3) Nejdůležitější ze všeho je, že když na začátku listu Pavel mluví o mocnostech zla, staví je proti církvi, ne proti jednotlivému věřícímu: „Bůh chce, aby nebeským vládám a mocnostem bylo nyní skrze církev dáno poznat jeho mnohotvarou moudrost“ (Ef 3,10).

Text Ef 6,10–20 tedy nezobrazuje opuštěného a osamělého bojovníka, který čelí zlu. Namísto toho Pavel jako generál oslovuje církev coby armádu. Vyzývá nás, abychom se chopili plné zbroje a jako sjednocená armáda rázně a jednotně bojovali. Také v závěru svého dopisu používá Pavel k popisu církve metaforu. Zatímco dříve mluvil o církvi jako o Kristově těle (Ef 1,22.23; 4,1–16), Božím chrámu (Ef 2,19–22) a Kristově nevěstě (Ef 5,21–33), v poslední části přichází s obrazem církve jako armády živého Boha. Jelikož se blížíme ke „zlému dni“ (Ef 6,13), k závěrečné fázi dlouhotrvajícího zápasu proti zlu, není čas, abychom pochybovali o naší věrnosti Bohu nebo o naší vzájemné oddanosti jako Kristových spolubojovníků.

Aplikace

V čem si můžeme jako členové společenství navzájem pomáhat a jak můžeme spolupracovat v boji proti zlu, ať už se projevuje v jakékoli podobě?

OPASEK A PANCÍŘ: PRAVDA A SPRAVEDLNOST

Stůjte tedy „opásáni kolem beder pravdou, obrnění pancířem spravedlnosti...“ (Ef 6,14)

Osobní studium

K čemu Pavel vyzývá věřící, kteří se začínají připravovat k boji proti zlu? Jak rozumíš použitým obrazům? (Ef 6,14; viz také 1Pt 4,1; 5,8; Ř 8,37–39)

Pavlovo varování před intenzivním bojem (Ef 6,13) připravuje čtenáře na to, co by měl dělat (viz Ef 6,11.13) před jeho poslední výzvou: „Stůjte tedy“ (Ef 6,14). Potom následuje velmi podrobný popis toho, co mají věřící dělat (Ef 6,14–17). Pavel je vyzývá, aby byli: „opásáni kolem beder“ (viz Iz 11,5). Volné starověké oděvy bylo třeba před prací (nebo bojem) převázat kolem pasu provazem nebo páskem (viz L 12,37; 17,8). Pavel si představuje věřícího, který se obléká do zbroje, jakou měl římský legionář, počínaje koženým vojenským opaskem s ozdobnými pláty a přezkou. Z opasku viselo několik kožených řemínků pokrytých kovovými kotouči, které tvořily „zástěru“. Ta měla několik funkcí: byla znakem hodnosti, sloužila k převázání oděvu a zároveň se na ni daly připnout i další potřebné věci.

Pravda není něco, co bychom mohli vlastnit nebo „mít“. Pravda je Boží dar (podobně je to i se spasením – Ef 2,8). Zároveň však

pravda nemá být nějakou teoretickou, abstraktní hodnotou bez proměňujícího vlivu na život člověka. Věřící si mají Boží pravdu „obléknout“. Znamená to, že ji mají pocítit na vlastní kůži, aby prožili působení tohoto Božího daru. Jako věřící tedy nevlastníme Boží pravdu. To spíše Boží pravda vlastní a chrání nás.

Pavel dále vyzývá věřící, aby si oblékli „pancíř spravedlnosti“ (viz 1Te 5,8). Jako opasek pravdy je i pancíř spravedlnosti Božím darem. A jako součást své výzbroje jej používá i Hospodin, když vystupuje v roli bojovníka za pravdu a proti zlu (Iz 59,17). Pancíř chránící trup, který používali vojáci za Pavlových dob, byl vyroben z malých kovových kousků (kroužků, plátek, šupin nebo řetízků) vzájemně propletených tak, že tvořily jeden celek. Takové brnění chránilo životně důležité orgány před úderem a seky nepřítelů. Podobně mají i věřící prožívat duchovní ochranu, kterou nabízí Boží dar spravedlnosti. V listu Efezským Pavel spojuje spravedlnost se svatostí, dobrotou a pravdou (Ef 4,24; 5,9). Spravedlnost chápeme jako vlastnost, která nás vede k tomu, abychom s druhými zacházeli čestně a laskavě – zvláště se členy církve.

Aplikace

Jak mohou dobrota, svatost a pravda sloužit jako ochrana? Jakou s tím máš osobní zkušenost?

OBUV: PŘIPRAVENI PRO HLÁSÁNÍ EVANGELIA POKOJE

... obuti k pohotovému službě evangeliu pokoje. (Ef 6,15)

Přišel a zvěstoval pokoj, pokoj vám, kteří jste dalecí, i těm, kteří jsou blízcí. (Ef 2,17)

... a usilovně hleďte zachovat jednotu Ducha, spojení svazkem pokoje. (Ef 4,3)

Jak líbezné je, když po horách jdou nohy toho, jenž poselství nese a ohlašuje pokoj, jenž nese dobré poselství a ohlašuje spásu, jenž Sijónu hlásá: „Tvůj Bůh kraluje!“ (Iz 52,7)

Osobní studium

Římský voják, který se připravoval k boji, si oblékl pár pevných vojenských sandálů. Vícevrstvá podešev byla podbita kovovými cvoky, které pomáhaly vojákovi pevně „stát“ na místě (Ef 6,11.13.14). Pavel vysvětluje tuto vojenskou obuv jazykem z knihy proroka Izajáše. Text Iz 52,7 vyzývá k oslavě, protože posel přináší zprávu, že Hospodin zvítězil v boji za svůj lid (Iz 52,8–10) a zavládl pokoj.

Prostuduj si místa, ve kterých Pavel v listu Efezským mluví o pokoji (celkem osm zmínek). Proč při důrazu na mír a pokoj používá vojenskou metaforu? (Ef 1,2; Ef 2,14.15.17; Ef 4,3; Ef 6,15.23)

Pavel oslavuje pokoj jako dílo Krista. Připomíná: „V něm je náš pokoj...“ a „Přišel a zvěstoval pokoj, pokoj vám, kteří jste dalecí, i těm, kteří jsou blízcí“ (Ef 2,14–17). Kristus spojil židy i pohany a tvoří z nich „jednoho nového člověka, a tak nastolil pokoj“ (Ef 2,15). Věřící hlásají a aktualizují evan-

gelijní příběh o záchraně v Kristu a o jeho tvůrčím díle pokoje, oslavují jeho vítězství v minulosti a dívají se na konečné vítězství v budoucnosti. Obuli se, pevně stojí a jsou připraveni k boji. Podobně jako posel v Iz 52,7, i věřící jsou posly, kteří oznamují vítězství Krista a jeho pokoje.

Pavel si však nepřeje, abychom jeho volání do zbraně chápali jako výzvu bojovat proti našim nepřátelům vojenskými zbraněmi. Proto popisuje věřící jako ty, kdo přinášejí „evangelium pokoje“ (Ef 6,15). Rovněž si nepřeje, aby se věřící chovali bojovně ve vztazích s druhými, protože zdůrazňuje jednotu, laskavost, odpuštění a slova, která pomáhají, kde je třeba (viz zejména Ef 4,25–5,2). Církev má šířit pokoj využíváním arzenálu křesťanských ctností (pokora, trpělivost, odpuštění...) a tím, co dělá (modlitba, uctívání). Právě toto jsou naše „strategické zbraně“. Naše chování k druhým lidem má ukazovat na velký Boží plán sjednotit vše v Kristu (Ef 1,9.10).

Aplikace

Jak ti následující text pomáhá pochopit, co by Pavlova slova o „Boží zbroji“ měla znamenat v našem životě? „Bůh nás vyzývá, abychom si oblékli zbroj. Nechceme výzbroj krále Saula, ale celou Boží zbroj. Potom můžeme konat dílo se srdcem naplněným Kristovou něžností, soucitem a láskou.“ (Ms 101, 1899)

ŠTÍT, PŘILBA A MEČ: VÍRA, SPASENÍ A BIBLE

¹⁶... a vždycky se štítem víry, jímž byste uhasili všechny ohnivé střely toho Zlého. ¹⁷Přijměte také „přilbu spasení“ a „meč Ducha, jímž je slovo Boží“. (Ef 6,16.17)

Osobní studium

Kdy a jakým způsobem by měli podle úvodních veršů věřící jako bojovníci ve velkém sporu používat štít, přilbu a meč?

Štít, o kterém mluvil Pavel, byl velký štít římského legionáře. Nejčastěji měl obdélníkový tvar, byl vyroben ze dřeva, potažen kůží a jeho okraje byly zahnuty dovnitř, aby chránily před útoky ze stran. Když byly štíty namočené ve vodě, byly schopny uhasit i „všechny ohnivé střely“, tedy hořící šípy ponořené do smůly. Pavlův popis „štítu víry“ odráží používání štítu ve Starém zákoně jako symbolu Boha, který chrání svůj lid (Gn 15,1; Ž 3,4). Vzít si „štít víry“ (Ef 6,16) znamená vstoupit do vesmírného boje s důvěrou v Boha, který nejen bojuje za věřící (Ef 6,10) a poskytuje ty nejlepší zbraně (Ef 6,11.13), ale který je i zárukou vítězství.

Římská bojová přilba byla vyrobena ze železa nebo bronzu. K přilbě, která chránila hlavu, byl vzadu přidán kovový plát na ochranu krku, dále chrániče uší, kryt chránící čelo a sklopné pláty na ochranu

tváří. Vzhledem k zásadní ochraně, kterou přilba poskytovala, symbolizuje zkušenost spasení (Ef 6,17), kterou věřící prožívají spolu s vzkříšeným, nanebevzatým a vyvýšeným Kristem (Ef 2,6–10). Nasadit si „přilbu spasení“ znamená odmítnout strach z duchovních sil zla, které jsou dnes tak rozšířené, a místo toho důvěřovat Kristově moci (viz Ef 1,15–23; Ef 2,1–10).

Posledním prvkem výzbroje je „meč Ducha, jímž je slovo Boží“ (Ef 6,17). Římský legionář měl ve výzbroji krátký dvousečný meč. Obvyklou bojovou taktikou bylo hodit dva oštěpy (Pavel je nezmiňuje) a poté vytasit meč a útočit rychlými ráznými výpady. Mečem věřících je „meč Ducha“. Jeho původcem je Duch svatý a zbraní je „Boží slovo“. Pavel vystupuje jako velitel a vyzývá „Do zbraně!“, přičemž jeho další slova jsou vlastně zaslíbení naděje na vítězství, jehož původcem je Kristus, nebeský velitel. Právě zaslíbení vyslovená v textu Ef 6,10–20 představují „Boží slovo“ jako hlavní zbraň v boji proti zlu. „Boží slovo“ nám připomíná zaslíbení evangelia, která nacházíme v Bibli.

Aplikace

Možná tě Pavlem představená vojenská symbolika moc neoslovuje. Berme ji však v kontextu jazyka, kterému rozuměli lidé v prvním století. Co se z těchto obrazů můžeš naučit o podstatě velkého sporu a o tom, že jej musíme brát opravdu vážně?

MODLITBA PRO ČAS BOJE

¹⁸V každý čas se v Duchu svatém modlete a prostě, bděte na modlitbách a vytrvale se přimlouvejte za všechny bratry i za mne, ¹⁹aby mi bylo dáno pravé slovo, kdykoliv promluví. Tak budu moci směle oznamovat tajemství evangelia, ²⁰jehož jsem vyslancem i v okovech, a svobodně je zvěstovat, jak je mi uloženo. (Ef 6,18–20)

Osobní studium

V závěru své výzvy k boji Pavel oslovuje věřící, aby se jako vojáci podíleli na rozhodující nepřetržitě modlitbě „za všechny bratry“ (Ef 6,18) a také za něj jako „vyslance v okovech“ (Ef 6,19.20). Tuto výzvu k modlitbě lze chápat jako pokračování vojenských obrazů, protože volání k Bohu (nebo k bohům) v modlitbě bylo běžnou součástí každé bitvy na starověkém bojišti. Uveďme příklad z Písma: Po povzbuzení, které z Božího vnuknutí vyslovil Jachaziel: „Boj není váš, ale Boží“ (2Pa 20,15), vede Jóšafat všechny Judejce a obyvatele Jeruzaléma k tomu, aby „padli před Hospodinem a klaněli se mu“ (2Pa 20,18). Přestože modlitba není zahrnuta mezi „zbroj“, je nedílnou součástí Pavlovy výzvy do boje a vojenské metafor.

V první ze dvou modlitebních výzev Pavel žádá adresáty, aby se vroucně, naléhavě a vytrvale modlili „za všechny bratry“ (Ef 6,18). Má-li být církev úspěšná ve svém boji proti mocnostem zla, bude se muset naučit být závislá na Bohu prostřednictvím modlitby inspirované Duchem svatým.

Pavlova druhá modlitební výzva se týká jeho samého (Ef 6,19). Prosí, aby mu Bůh dal správné poselství („aby mi bylo dáno pravé slovo“), ve správnou dobu („kdykoli promluví“), přednesené správným způsobem („směle oznamovat“) a aby se věno-

val tomu nejdůležitějšímu tématu, kterým je „tajemství evangelia“ (Ef 6,19). Poslední myšlenka se týká toho, co bychom mohli nazvat „veřejným tajemstvím“ Božího plánu v Kristu, který vykoupil pohany spolu se židy (viz Ef 3,1–13). Tím stvořil „jednoho nového člověka“ (Ef 2,15; viz také Ef 2,11–22) jako součást velkého plánu přivést všechno „k jednotě v Kristu“ (Ef 1,10).

Přečti si tyto novozákonní „výzvy k modlitbě“. Která tě inspiruje nejvíc? Proč?

L 18,1–8

Fp 4,6

Ko 4,2

1Te 5,16–18

Proč jsou věřící tak často vyzýváni, aby se upřímně a vytrvale modlili? Pavlova vojenská metafora naznačuje dvě odpovědi: (1) Hrozba duchovního boje proti množství nadpřirozených nepřátel je skutečná a strašná. (2) Boží zaslíbení o duchovní síle a vítězství jsou znázorněna Pavlovými vojenskými obrazy (Ef 6,10–17). Upřímná a vytrvalá modlitba nám poskytuje příležitost pozorně naslouchat Božím zaslíbením, být za ně vděční a děkovat Bohu za zdroje jeho milosti.

Aplikace

Na co nebo za koho se potřebuješ právě teď modlit? Předlož Bohu svou modlitbu v pokoře a s důvěrou.

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

„Kdyby všichni vojáci nespolečně pracovali, armáda by byla na bojišti zmatená a oslabená. Pokud by vojáci měli realizovat své vlastní spontánní nápady bez ohledu na své pozice a pověření, armáda by byla shlukem nezávislých částí. Tak by nemohla vykonávat organizovanou práci. Takže Kristovi vojáci musí jednat v souladu. Nesmí se spoléhat sami na sebe nebo se vyvyšovat. Pokud to udělají, Boží lid místo toho, aby byl v dokonalé harmonii, jedné mysli a zasvěcen jednomu velkému cíli, zjistí, že úsilí bude zbytečné a jeho čas a schopnosti jsou promarněny. V jednotě je síla. Několik obrácených lidí, jednajících v souladu, pracujících pro jeden velký cíl a pod jednotným vedením, dosáhne vítězství při každém střetu.“ (SMC 121)

Co znamená, když se Pavel označuje za „vyslance v okovech“ (Ef 6,20)?

Vyslanci často sehrávali během války náročné role. Způsob, jakým o sobě Pavel píše, zapadá do kontextu jeho vojenské metafor. S vyslanci se mělo zacházet s respektem, který patří vysílající osobě nebo zemi. Existuje tedy ostrý kontrast mezi Pavlovým statutem vyslance Nejvyššího vládce vesmíru, a naprostou neúctou, kterou představují jeho „okovy“ (nebo „řetězy“, ČSP). Jelikož však velvyslanci nosili „řetěz úřadu“, Pavlova zmínka o „řetězu“ může být otevřenou „ironií“, v níž své okovy vnímá jako „ozdobu, kterou je třeba nosit jako vyznamenání“. (WILLIAMS, David J. *Paul's Metaphors: Their Context and Character*. Peabody, MA: Hendrickson, 1999, s. 152.)

Otázky k rozhovoru

1. Co ve vaší části světa – rozděleného a ve válce proti mocnostem zla – znamená „služba evangelia pokoje“ pro tebe a pro vaše společenství? Jak můžeme být posly míru a pokoje ve světě, který se stále více vyznačuje agresivitou a násilím?
2. Jaké konkrétní „ohnivé střely“ létají vaším směrem? Jak můžete zajistit, abyste měli správně nasazený „štít víry“, který je uhasí?
3. Někdy mluvíme o „modlitebních zápasech“. Jak bychom mohli vést „modlitební službu“ na základě Ef 6,18–20?
4. Jak bychom se měli chovat k těm, kteří jsou zraněni na bojišti velkého sporu? Jak se máme chovat k věřícímu křesťanovi, který v nejhorším boji prchá ze strachu nebo se otevřeně vzdá?